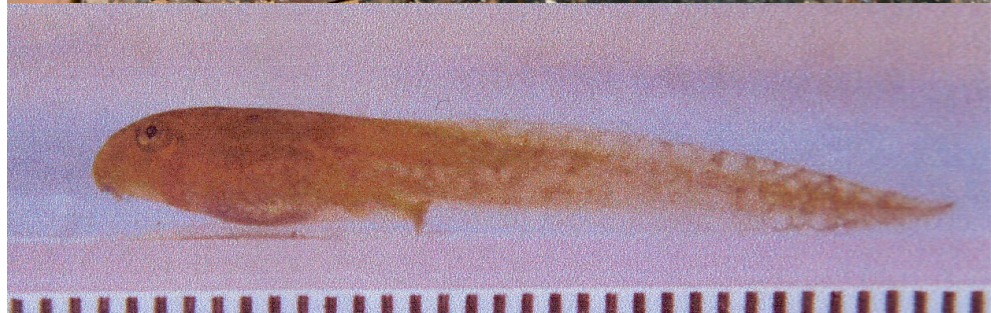

กบหนอง, กบจุก, กบหัวโล่

Limnonectes gyldenstolpei (Andersson, 1916)

Capped frog

กบหนอง กบจุก กบหัวโล่ – *Limnonectes glydenstolpei* (Andersson, 1916)

ลักษณะ มีขนาดตัวปานกลาง (จากปลายปากถึงรูท่อนประมาณ 60 มิลลิเมตร) ลำตัวป้อม เพศผู้มีหัวใหญ่และขากรรไกรใหญ่กว่าของเพศเมีย และมีโครงสร้างคล้ายฟันเขี้ยว (fanglike process) ที่ส่วนปลายของขากรรไกรล่าง ผิวหนังลำตัวบนหัวเรียบ แต่บนหลังมีตุ่มใหญ่รูปร่างกลมหรือยาวกระจาย มีรอยพับของผิวหนังจากด้านท้ายตาผ่านด้านบนของแผ่นเยื่อแก้วหูแล้ววกลงไปที่ส่วนต้นของขาหน้า บนหัวระหว่างตาสองข้างมีแผ่นหนังที่ขอบด้านท้ายเป็นอิสระและยกตั้งขึ้นมาได้ (หงอนหรือจุก) ซึ่งในเพศผู้มีขนาดใหญ่กว่าเพศเมีย

เพศผู้มีด้านหลังสีน้ำตาลอมเขียวหรือสีน้ำตาลแดง แต่สีบนหัวและบนหลังของเพศเมียและของวัยอ่อนแตกต่างไปจากของเพศผู้ โดยมีแถบสีน้ำตาลเหลืองขอบท้ายสีดำพาดขวางระหว่างตาทั้งสองข้างและบนหลังมีปื้นสีดำกระจาย กบทั้งสองเพศบางตัวมีเส้นสีขาวในแนวกลางตัว คางสีเทา หน้าอกและท้องสีเหลืองอ่อน ด้านในของต้นขาหลังสีขาว ขาหน้าและขาหลังมีทางสีเข้มพาดขวางแต่ไม่เป็นปล้องชัดเจน

ขาหน้าสั้นแต่ขาหลังยาว เมื่อพับขาหลังแนบกับลำตัวไปทางด้านหน้า ข้อต่อนอยู่ในตำแหน่งช่องเปิดจมูก นิ้วตีนหน้าไม่มีแผ่นหนังระหว่างนิ้ว นิ้วตีนหลังมีแผ่นหนังเกือบเต็มความยาวนิ้ว ส่วนปลายของนิ้วทุกนิ้วขยายเป็นตุ่มเล็กน้อย ตุ่มของนิ้วตีนหลังใหญ่กว่าของนิ้วตีนหน้า

ลูกอ๊อดมีขนาดตัวเล็ก หัวและลำตัวกว้าง หางยาวและใหญ่แต่แผ่นครีบหางเล็ก ลำตัวสีน้ำตาลอมเหลืองและมีร่างแหสีเทาเข้มสลับกับจุดสีขาวกระจาย ปากอยู่ปลายสุดของหัวค่อนข้างไปทางด้านล่าง ช่องปากใหญ่ ตุ่มฟันในอุ้งปากมีจำนวนแถวและลักษณะการเรียงตัวเป็นสูตร I:1 +1/1+1:II ขอบของจะอຍปากบนและของจะอຍปากล่างมีรอยหยัก

การแพร่กระจาย ลาว กัมพูชา ในประเทศไทยพบเฉพาะภาคเหนือ บางส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และบางส่วนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราชพบบริเวณโดยรอบอ่างเก็บน้ำ และบริเวณลำห้วย/คลอง เช่น ห้วยน้ำเค็ม ห้วยหินเพลิง คลองยางแรด คลองไซกง เป็นต้น

พื้นที่อาศัย ในเวลากลางวันหลบซ่อนตัวอยู่ในพุ่มของพรรณพืชที่เติบโตปกคลุมขอบอ่างเก็บน้ำ และสองฝั่งลำห้วย/คลอง หรือหลบซ่อนตัวอยู่ในซอกหินข้างลำห้วย/คลอง และออกหากินเวลากลางคืนบนพื้นดินเปิดโล่งของอ่างเก็บน้ำ และบนฝั่งของลำห้วย/คลอง

นิสัย อาศัยในแหล่งน้ำที่มีพรรณพืชชายฝั่งหนาแน่น และค่อนข้างจำกัดแหล่งอาศัยในแหล่งน้ำระบบนิเวศน้ำไหลที่ไหลผ่านพื้นที่ป่า แต่ปรับตัวอาศัยอยู่ในอ่างเก็บน้ำหรือในแอ่งน้ำของลำห้วย/คลองที่น้ำขาดตอนในฤดูแล้งที่เป็นระบบนิเวศน้ำนิ่งได้ดี ผสมพันธุ์และวางไข่ในแอ่งน้ำข้างลำห้วย/คลอง เพศผู้มีพฤติกรรมเฝ้าไข่ เมื่อถูกรบกวนมักกระโดดหนีเข้าไปในกลุ่มไม้มากกว่าลง

น้ำ แต่ถ้ากระโดดลงน้ำ เมื่อลงไปถึงพื้นท้องน้ำจะซุกตัวนิ่งอยู่กับที่ ไม่ว่ายน้ำนี้เป็นระยะทางไกลเหมือนนกชนิดอื่น ลูกอีโต้หากินบริเวณพื้นท้องน้ำ

สถานภาพ ไม่ได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ. 2535 และไม่มีสถานภาพเพื่อการอนุรักษ์ตามกฎหมายของ Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (2005) และตามกฎหมายของ IUCN (2008)